

Szerkesztői iroda

kiadóhivatal:

Ifj. Czirner Józsefnél
Magyar-utca 2. sz. a.,
hova úgy a lapszelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és hirde-
tések bérmentesen
küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik
minden vasárnap.

KÖZÉRTDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre pos-
tán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt

Hirdetések díja:
□ centiméterenként
3 kr. Kereskedők és
gyárosok külön ár-
kedvezményben rés-
zesülnek. Bélyegdíj
30 kr.

Nyílttár sora 20 kr.

Gyermek-halandóság.

Megdöbben, aki elolvassa a magyaror-
szági gyermekhalandóságra vonatkozó ada-
tokat.

Ezek az unalmas és száraz számok vádat
emelnek mindazon tényezők ellen, amelyek-
nek kötelességükben állana a közegészség-
ügyi viszonyok javításán munkálkodni. Nem
is szükséges, hogy az összes adatokat ismer-
jük. Az itt következő néhány szám minden-
kit felvilágosíthat a gyermekhalandóság bor-
zalmas nagyságáról:

Magyarországon (Fiume, Horvát-, Szlavon-
és Dalmátországnak kivételével) 1893-ik
évben élve született 662,231 gyermek, azaz
minden ezer lélekre esett 42,9 születés.
Ezen születési arány kedvezőnek mondható,
habár más években magasabb is, így pl.
1886-ban ezer lélekre 45,6 születés esett.
Szóval nem lehet panaszkodni a magyar anyák
meddőségéről.

De ezen eléggé örvendetes adatokkal
szemben állanak a gyermekhalalozásokat
feltüntető óriási számok. 1893-ban 250.266
öt éven aluli gyermek halt meg. Vagyis az
összes halalozások 52,28%-a az öt éven aluli
gyermekekre esik. Meghalt tehát az élve
születettek 37,79%-a. Pedig ez a borzalmas
arány többször még magasabbra is emelke-
dik. Így pl. 1892-ben az élve születettek szá-
mának 45,56%-a halt meg öt éven aluli
korában.

Hát nem égbekiáltó bűn, hogy minden le-
hető meg nem cselekszünk ezen óriási
gyermekhalandóság korlátozására? A nagy
Széchenyi István gróf mondta, s azóta szálló

igévé vált, hogy olyan kevesen vagyunk ma-
gyarok, hogy még az apagyilkosnak is meg
kellene kegyelmezni.

És mégis túljut, hogy évről-évre százezré-
vel pusztulnak el a gyermekek. Ez a közöny
több az öngyilkosságnál, mert maga a gyil-
kosság förtelmes bűne.

Mіндеzen ázsiai állapotoknak közegészség-
ügyünk teljes rendezetlensége az oka. Van
híres, minden tekintetben fölszerelt orvosi
egyetemünk Budapesten. Jeleskedik a kol-
ozsvári is. Van közegészségügyi tanácsunk
és orvosi tanácsunk a belügyminiszterium s
az igazságszolgáltatás segélyére rendelve.
Vannak országos, törvényhatósági, községi,
társulati és magán kórházaink. Vannak tu-
dós orvosaink — és mégis nemzedékek halnak
el öt éven aluli korban.

Még kitérő közegészségügyi törvényünk
is van; azonban ennek az a baja mint min-
den jó törvénynek, — ha igen kevés van is
— hogy soha sem volt egész terjedelmében
végrehajtva. Városokban még csak van né-
mi javulás, de a falvakban egyenesen bot-
rányosnak mondható a közegészségügy el-
hanyagolása. Egyik oka a nagy gyermekha-
landóságnak, hogy a vidéken nincs elegendő
orvos. Szegény községek még együtt is alig
képesek egy körorvosi állást fönntartani.
Ha pedig mégis akad körorvosuk, ennek
óriási a kerülete. Nagy ritkán van kéznél
orvos is, gyógyszer is. És ha kéznél van is,
a szegény emberre nézve nagyon drága az
igénybevetelük. Első kötelessége lenne tehát
arról gondoskodni az államnak, hogy az
egész ország el legyen látva elegendő szá-
mu orvosokkal és gyógyszerkészlettel. Ahol

ezeknek fenntartására a község, vagy a
szomszédos községek képtelenek volnának,
ott az államnak kell a hiányzót kipótolni,
sőt ha kell, teljesen az államnak kell orvos-
ról és gyógyszerekről gondoskodni.

Ha az állam törvényvel kötelezi a szülő-
ket arra, hogy öt éven aluli gyermekeiket
okvetlenül gyógykezeltesék: akkor köteles-
sége az államnak erre megadni a lehetősé-
get is. Sőt, tekintettel az óriási gyermekha-
landóságra, attól sem riadnánk vissza, hogy
az öt éven aluli gyermekek orvoslási díját
s a gyógyszerek költségeit az állam viselje.

Csak is azzal, hogy az orvosoltatás sem
nagyobb idővesztésébe, sem nagyobb költsé-
gébe nem kerül a szülőknek, lehetne a sze-
gény népet hozzászoktatni az orvos és gyógy-
szerek igénybeveteléhez s elszoktatni a kö-
zönnytől és a kuruzslástól. Ezt a célt bünte-
tésekkel nem lehet elérni.

Mert sok babonát, előítéletet kell kiirtani
— fájdalom — a szegény emberek gondolko-
zásából. Ott van mindjárt a sok vidéken
divó egy- v a g y k é t g y e r m e k e n d-
s z e r. A szülői vagyon megosztásának elke-
rülése az alapja. Ma már azután az ily
vidékeken az anyára valóságos szegény, ha
több gyermeke van. Igyekszik is azt minden
áron meggátolni bűnös uton, pedig sokszor
önmagát is megöli, vagy legalább is egész-
ségét rontja meg.

Sok helyen az a fölfogás, hogy boldogság
az, ha a gyermek meghal, legalább nem
kinlódik az élettel. Másutt akármi baja van
is a gyermeknek, reafogják, hogy fogzása
van, amin az orvos se segíthet; így pusztul
el temérdek gyermek. Az is megrögzött

TÁRCZA.

„Réti rózsza.“

A réten, messze völgy ölnél,
Egy piros rózsát láttam én;
Tűzes kelyhében harmat ég,
Gyönyört lel benne föld és ég . . .
Amint hozzá közeledém,
Szívem fáj, csak azt érezém.
„Oh réti rózsza, szép virág!
Miért is pillanték terád!?“

„Eljössz-e velem, szép virág?
Szívemnek leszen gondja rád;
Föléje tűzlek diszél,
Ugy is csak te érted hevül.
Oly árván állsz e bus helyen!
Hajolj szavamra, s jer velem!
„Oh réti rózsza, szép virág!
Miért is pillanték terád!?“

„Ne fájjon értem kebeled,
Én nem mehetek el veled;
Diszitse kebled más virág,
Mert nekem jobb e pusztaság;
Jó vándor! hagyj hát engem itt!
Áldás kísérje lépteid!“

„Oh réti rózsza, szép virág!
Miért is pillanték terád!?“

És elhagyám a bus helyet . . .
A rózsza int: „Isten veled!“
„Isten veled jó vándorom!“
De én többé nem nyughatom;
Fáj éjjel-nappal e kebel;
Rózsza! szívemet loptad el!
„Oh réti rózsza, szép virág!
Miért is pillanték terád!?“

Vass Albert.

Hölgyeink szépsége.

Egy szeretetreméltó párisi idősb hölgy,
akinek magas kora daczára is szép fehér
rózsás arcbőrét mindenki megbámulta,
midőn azt a kérdést intézték hozzá, hogy
mi által tudta fiatalos kinézését oly pom-
pásan megőrizni? (kortársnői már mind
fonnyadt sárgás arczszíntek) egy egész
életrendszert sorolt föl, melynek közlése
sokakra nézve bizonyára nem lesz érde-
kelvtől.

A sok éjszakázás épp úgy, mint a kései
fölkelés, kártékony hatással vannak az arcz
bőrére, jókora lefekvés és fölkelés soká fia-

talon tart és megóv az „időelőtti“ örege-
déstől. De ha valaki állásánál fogva, a vi-
lágban élve, ezt az üdvös tanácsot nem kö-
vethetné, kövesse utasításaimat, melyek
szerint egészségét és szépségét megóvhatja.
Kisértsen meg egy kis delutáni alvást, ha
estve későn jut hozzá; ha haza jön, ne nézze
az idő előrehaladottságát, de fürdők me-
leg vízben, habár csak pár perczig is, fürdő
után igyék meg egy csésze erős huslevest
és félpohárka malagát, meglássa, mily gyor-
san és jól fog utána aludni, reggel rendes
időben keljen föl, fürdők hideg vízben és
dörzsöltesse le magát ugyancsak hideg vízzel.

A szabadban való séta az arcz színére is
kedvezően hat, persze nem az, ha az ember
egész napokon át lawn-tennis vagy crockett
játssza, kiteszi arczát a napnak és szélnek,
de egy egyszerű, rendszeres, mindennapi séta,
mely az egészség fenntartásához is szüksé-
ges. Ruházatunk legyen könnyű és meleg,
hogy testünknek minden időjárásban meg-
adhassuk a kellő hőfokot; telen szorgosan
övjük keresztcsontunkat a meghűléstől, ez
fontosabb, mint mellünket göngyölgetni a
hideg ellen.

Ha fiatal korban nem akarjuk is testün-

szokás, hogy a gyermekeket valami szerrel (pl. mákkal) elaltatják, hogy a sirással ne okozzon zavart. Töméntelen gyermek pusztul el baleset folytán, amely akkor éri őket, midőn szegény szüloik dologra menve, kénytelenek magukra hagyni örízetlenül.

De ki győzné elősorolni mindazon okokat, amelyek következménye az, hogy Magyarország évenként irtózatot jutalekot ad az ártatlan angyalok égi seregéhez? A tanulás pedig ebből az, hogy törvényhozásnak, kormánynak, törvényhatóságoknak, községeknek, testületeknek és magánosoknak, szóval az állam minden közegének és egész társadalomnak minden lehető el kell követni, hogy azt a töméntelen magyar gyermeket a hazának megmentsük.

Mert halálra van ítelve az a nemzet, a mely a jövő nemzedékről nem gondoskodik.

Iskolai bajok.

Ide s tova végére jár a tanuló ifjuság arany napjainak sora, a nagy szünet is. A mivel zárult a régi, azzal kezdődik az új tanév is: vizsgálatokkal. S hála a középiskolai újabb szabályzatnak, az évszázó és osztályzó, meg a tanévnyitó javító vizsgálatok képe között alig van különbség. Nagybárá ugyanaz a vigasztalan, sivár kép. Hisz nagybárá ugyanazok a tanulók felelnek itt is, ott is. Mint az esélyek közt vergődők és bukásra szántak állanak ítélszék elé amott és mint kegyelemkerő bukottak állanak elő itt.

Mai iskolázató rendszerünknek és társadalmunk felfogásának szerencsétlen áldozatai legtöbben.

E sorok íróját mindig valami megnevezhetetlen rossz érzés fogja el, valahányszor az efféle javító vizsgálatokon jelen kell lennie. Valami vegyülete a csüggedésnek az iskola munkájának hiabavalósága fölött, mikor olyan nagy a bukottak arány-száma; a számalomnak a gyötrődő gyermekek iránt, kik egyénileg sokszor alig is hibásak; s az aggodalomnak a miatt, hányan fogják növelni a feltanultak proletárságát azok közül, kiket

a számalom kegyelme bocsát át a javítóvizsgálatok megbízhatatlan rostáján.

Mert hogy aki egy év lassu haladásában vezetés mellett sem képes megbirkózni a tananyaggal, az fáradtan s magára hagyatva két hónap alatt legyűrje azt a szellemi munkát: a legtrikább esetek közé tartozik. S valójában kevés szülo tudja felfogni, mit árt gyermekének a javító vizsgálatok erőszakolásával. Árt nem csak testi fejlődésének és ételme izmosodásának, mikor megvonja tőle a szünet szabadságát és életadó pihenését; hanem árt szellemi továbbhaladásának, mikor felkészültséggel s ingadozó alappal indítja neki a magasabb osztály nagyobb terhének, s árt végül jellemképződésének is, mikor kegyelemkérésre és arra szoktatja, hogy félmunkával is boldogulni lehet.

Aki ezeket tudja s látja a javítóvizsgálatok kínos képét, annak lelkében okvetlenül föl kell merülnie a kérdésnek: vajjon nemzetpolitikai szempontból nem volna-e helyesebb a javító vizsgálatok intézményét egészen eltörölni, vagy legalább is a kivételekre szorítani? S vajjon nem volna-e észszerűbb is, igazságosabb dolog is: a tanári testületek megfontolt s évi tapasztalatokon nyugvó ítéletére bízni, hogy melyik tanuló haladhat tovább felsőbb-osztályban, tekintet nélkül arra, hogy egy-egy tantárgy anyagát megbirta-e kifogástalanul, vagy sem?

Azt hisszük, iskolaügyünk vezetőségének előbb-utóbb foglalkoznia kell még ezzel a kérdéssel is.

De még előbb kell komolyan gondolkoznia ama tényezők fölött, melyek a bukások számát annyira növelik, a nélkül, hogy az átmentek is kellően megállanak helyüket az életben; s komoly akarattal kell keresnie azokat a módokat is, melyekkel a baj gyógyítható.

Hogy a betegség megvan, az kétségtelen. De a diagnózist megállapítani már komplikáltabb dolog, semhogy olyan egyszerűen felelni lehetne rá, mint ahogy nálunk a tanárság lehordásával felelni még csak a legutóbbi időkig is szokásban volt.

Ám lehet, hogy egyes tanároknál a mód-

szerben is hiba van s hogy a tanárképzésnek kell tennie róla; de ez korántsem a legbetegebb szervi működés. Kétségtelen az is, hogy a tanterven szintén van javítani való; de a jó tanár e részben úgy is segít magát és növendékeit.

De a tanárnak nem áll módjában segíteni a tanítás két legkomolyabb akadályán. Ezek egyike az iskolák zsufoltsága. Ezt a bajt a tanügyi adminisztráció hivatalos köreiben csak most kezdik elismerni. Pedig a magyar tanárság évek óta hívogatja föl rá a figyelmet. A kicsiny Olaszország is törvénybe tudta íratni, hogy egy középiskolai osztály rendes létszáma harmincz es soha nem is lehet negyvennél több; a mi középiskolai törvényünk meg hatvanban állapítja meg a maximumot s a miniszteri engedély igen sokszor jelentékenyen túllépteti ezt a határt is.

A középiskolák miniszteri referense a parlamenti budget-vita során kiszámította, hogy az egészséges létszám megteremtése az országnak 1.200.000 forintba kerülne évenként. S jellemző, hogy ő ezt az összeget untig elegendő akadálynak ítéli a parlament szemében, szükségesnek sem tartotta hozzá mondani, hogy gyorsan segítenünk a zsufoltság baján ma még pénzáldozat árán sem volna lehetséges, hiszen nagy a tanárhiány is.

De nagyon jó néven vettük volna a tanácsos urtól ha jóakaratu őszinteségében kissé tovább is megy s részletezve mutogatja kissé be a mai állapotokat, elmondván a számítás fonalán azt is, hogy néha a tanárnak egy-egy tantárgyból alig juthat annyi ideje, hogy egész éven át összesen egy-egy félt órát foglalkozzék külön egy-egy tanítványával, mint egyénnel.

Ilyen viszonyok között pedig nem csak a tanárt méltánytalanság felelőssé tenni az eredményért, hanem igaztalanság volna az erkölcsi beszámítás teljes súlyát alkalmazni a tanulóra is.

A másik nagy baj az iskolán kívül van, de azért orvoslására hatni mégis csak a tanügyi politikával is kell. Értem a szülőknél k

ket a gyapju alsóruha hordása által elkényeztetni, mégis ajánlatos az ing alatt a test hideg ellen megvédezésére legalább egy selyem kendőcskét viselni, és aki igen érzékeny, ha mindjárt még egész fiatal is, hordjon a hátán egy jó széles flanel sávot, melyet keskeny selyemszalaggal köthet meg a nyaka körül és mely az egész hátát elfedi. Ha meghallgatják édes hölgyeim a tanácsaimat, sok náthától, bronchitis és másféle hűlésektől óva maradjanak, még abban az esetben is, ha ruhájukban elől egy kis szivalaku, vagy szögletes kivágást viselnek.

Mellozzenek minden tulszük és feszes viseletet; ez nemcsak az egészségnek, de még a szépségnek is árt; kényelmetlen érzést okozván, arczkifejésünket megváltoztatja; vérünk nem működhetvén kellően, kezeink vörösek és dagadtak lesznek, mozgólataink feszélyezettek és ügyetlenek. A fűző ne legyen oly szoros, hogy ne vehessünk benne lélegzetet, keztyűnk ne gátoljon ujjaink szabad mozgásában, lábunk kényelmesen férjen a cipőbe.

Időről-időre igyunk egy pohár bármíneves vizet, vagy akár Hunyady János keserűvizet, avagy egy Seidlitz-port. Ha arczbőrünk tisztátlan, úgy kísértünk meg három egymásután következő napon lefekvés-kor egy theás kanálnyi faszénport mézzel keverve bevenni és utána valami purgatívát. A quinquina kártékonyan hat az arcz-

színre, míg ellenben az ásványos kevés arzént tartalmazó oldatok a legjobb hatással vannak. — Egészséges, száraz lakás és telen hálósobánkban legalább 15—16 fok meleg mulhatatlanul szükséges. — Dolgozunk, foglalkozunk; olvasmány, fogékony-ság a természet szépségei iránt, embertársaink iránti érdeklődés és szeretet, igen üdvös szellemi és testi épségünkre, és távol tartja tőlünk a megöregedést. Ne izgassuk magunkat, eljünk mérsékelten és kerüljük mindenben a túlzást.

Rendezett életmód szintén kellemesebb kifejezést kölcsönöz arczunknak, míg ellenben a tulságos sok evés és pákoszság igen köznapivá helyezi külsőnköt. Semmi sem járul annyira hozzá megjelenésünkhöz és arczszíntünk fenntartásához, mint ha mindenben mérsékelten élünk.

Ha arczszíntünket nem akarjuk korán elcsufítani, akkor óvakodjunk minden festék alkalmazásától fiatal éveinkben. Ha őszülni kezdünk, helytelen dolog a hajfesték alkalmazása, mert ezáltal hajunk elveszti a fényét, finomságát, ruganyosságát és előbb megkopaszodunk, mint szükséges. Egy bizonyos korban jobban illik a természetes ősz hajzat az arczunkhoz, mint festett hollófelete vagy szőke hajfűrtök.

Igen egészségtelen továbbá és sokszor főfájást okoz az igen erős virágok illata is;

tudvalevő dolog, hogy a sok főfájás nem szépít, azért ettől is óvakodnunk kell.

Egy bizonyos korban, mikor a nők kezdenek már kevésbbé mozgékonyak lenni, igen jól teszik, ha karjaik és testük hajlékonyságát fenntartandó, személyesen végeznek némely házi teendőket, mint ezt nem régen rendelték orvosai egy északvidéki királynőnek, ki ezt a bölcs tanácsot híven teljesíti is. Kezükre kesztyűt huzván, tölögessenek vagy keféljenek, amint épen kedvük tartja; ez igen egészséges mozgás és elegendő is, hozzá nem is neveltséges, mint holmi gimnasztikus gyakorlatok ilyen korban, s végül: még hasznos is. — Igen, a mozgás, sürgős, forgás, igen egészséges, ha még ehhez a kedélyünk vidám vagy legalább nyugodt, és korunkban előrehaladva, arra törekszünk, hogy mindinkább jobbak, elnézőbbek legyünk mások iránt, jól oldjuk meg feladatunkat. — Sok jó indulat mások iránt, nyugodt-gondolkozás oly tényezők, melyek nélkül szépségünket megóvni lehetetlen.

Előrehaladt korban le kell tennünk arról, hogy magunkat fiatalítsuk, — szóval hasztalan törekvés korunkat eltagadni, vagy palástolni akarni. Minden nő öltözködjék korához illően, ha nem akar fiatalos viselete által neveltség tárgyává válni, környezete tiszteletéről is lemondani, melylyel különben koránál fogva viseltetnének irányában.

azt a közfelfogását, mely gimnáziumba, vagy legalább reáliskolába igyekszik minden áron beszorítani a gyermekét s makaesul ragaszkodik ehhez még olyan esetekben is, mikor a gyermek tehetsége, a család anyagi viszonyai s az előrelátható pályaválasztás egyaránt a polgári iskolát javasolják.

Szinte megfoghatatlan az az idegenkedés, melyet társadalmunk a polgári iskolával szemben tanusít. Legfőbb ideje volna már, hogy tanügyi politikánk levonja belőle a tanulságot s igyekezzék a polgári iskolát céltudatos reformmal visszaadni természetes hivatásának, a kisebb értelmiségi s a gyakorlati pályák jellegzetes iskolájává tevén azt.

Egy kis összehasonlítás.

Egy métermázsza buza Budapesten most 6 frt 50 kr. Bécsben talán, mondjuk, 10 krral drágább, tehát 6-60., Berlinben 8 frt 60 kr., Párizsban 9-50 körülbelül az ár a mi pénzünkkel számítva.

A budapesti 6-50 kr árból fuvardijban még le kell számítani 60—80 krajczárt, úgy hogy a falusi gazda, még 6 frtot sem kap kezéhez egy métermázsza buzáért.

Ebből úgy látszik, hogy bizonyos mostoha időnek még mostohább kilátásai mutatkoznak a magyar gazda osztályrészeül.

Mondjuk azt, hogy átlag hat métermázsát adott földjének holdja, nyers bevétele 36 frt. Számítsa le munkáltatásai költségét, vetőmagját, adóját és egyéb szolgáltatásait; mi marad tiszta bevételül, melyből élne, ruházkodnia, családját társadalmi igényei és szükségleteiben kielégítenie kell?

Most hasonlítsuk ehhez a francia, vagy német gazda állapotát.

Ne nézzük azt, hogy úgy a francia, mint a német gazdasági kultúra előre haladottabb, úgy, hogy amidőn nálunk a haszon átlag 5—6 métermázsza, ott 8—10 métermázsáról beszél a krónika. Mondjuk, hogy ott is 6 métermázsát adott egy hold föld, melyet 8—9 forinton értékesítve, 50—55 frtot tesz egy hold föld nyers jövedelme, melyet 36 frt mellé állítva, szép különbséget tüntet fel.

Természetesen a francziának és németnek le kell számítani a munkáltatási költséget, vetőmagot, adót és egyéb kiadásait, s a mi marad az 50—55 frtból, az lesz a tiszta jövedelem.

Hogy mennyi tiszta jövedelem maradhat, attól függ, hogy sok-e a munkáltatási költség, sok-e az adó s egyéb reá nehezedeő teher.

No már ezen a téren a magyar gazdával Európa egy országának gazdája sem versenyezhet.

Először is oly magas adóval, s annyi-féle szolgáltatással sehol sincs terhelve a föld s a gazda, mint nálunk. Ez már régen ismert dolog.

Mióta a regálék megváltásával és az itales szeszadóval országos költségvetésünk egyensúlyát helyrehozták, az egyenes adók mellé a fogyasztási és italadók közvetett terhe is szép összegeket nyel el a gazda munkáltatási pénztárából. Tessék csak felszámítani a munkásoknak nélkülözhetetlen bor, vagy szesz árának magasságát ahhoz, amint volt; tessék literenkint jegyzékbe venni, hogy minden liter bor után 7 kr, liter szesz után vagy 30 kr fogyasztási adó az államé. Vagy a sör, cukor fogyasztási adóját tessék számba venni, aztán összehasonlítást kell tenni a más országokban folyó napi árakkal.

Még a lőre, a csiger sem kerülhetette el

a fogyasztási adót, az országos költségvetés egyensulya helyreállításának nagyobb dícsőségére.

Az országos költségvetés egyensulya helyreállítását a fogyasztási adók 30—40 millió többlete hozta létre. E többlet nagy részben a gazda munkáltatási költségét terheli.

Igaz, hogy ezzel az állami kölcsönök kötvényeinek értéke emelkedett; de a tulajdonosoknak megvan az a nagy hasznuk, hogy pénzüket ebbe fektetvén, egy krajczár egyenes adót, pótdót, jövedelmi, vagy kereseti adót, utadót sem fizetnek, se államnak, se községnek, se istennek, se embernek. A dolguk és fáradságuk annyi, hogy midőn a fizetés ideje eljött, kötvényeik szelvényeit levagdoszák, bemennek az adóhivatalba, s ott fizetik az állam részéről járó kamatok összegét.

Persze a gazdának erről fogalma sincs. Ő neki tőkepenze nem volt, nem is igen lesz, hogy azon állami kötvényeket vásároljon, s az állam fizessen neki kamatot s ne ő az államnak. Az ő hivatása dolgozni, fáradni, s ami kis hasznot tud csinálni, annak nagy részét befizetni adó, fogyasztási adó s más egyéb ezimen az állami pénztárba, hogy nem csak az állami szükségletek fedezve legyenek, hanem hogy a szerencsés tőkepenzesek adómentes kamatai is kielégítenek az állami kötvények után.

Ott hagytuk el, hogy a magyar, francia és német gazda között akartuk a párhuzamot megvonni, hogy mi különbség van közöttük.

Először a francia, vagy német gazda hasonlíthatatlan magasabb áron értékesítheti otthon az ő terményét, mint a magyar gazda. Másodszor munkáltatási költsége is hasonlíthatatlanul kevesebb, mint a magyar gazdáé. Adóviszonyai pedig szóba sem jöhetnek a magyar gazda felcsigázott, aránytalan, zaklató adórendszerével.

Talán azt említeni sem kell, hogy a francia, vagy német gazda legnagyobb részben befejezett vasuti és kőuti halózzattal bír, a mi a gazdálkodás könnyítésének óriási előnye.

Igaz, hogy a francia és német gazda is fizet utadót, de van is utja. A magyar is fizeti a maga meglehetősen utadóját, — de nincs utja a legnagyobb részen.

Csak egy futólagos összehasonlítás ez, mely részletekben még jobban kidomborítható lenne. De ez is elég, hogy lássuk: hol állunk mi más országokhoz képest.

Fővárosi levél.

Budapest, 1895. aug. hó 21.

A székes főváros kezdi felvenni rendes élénk képét. A lefüggönyözött ablakok lassan-lassan felnyílnak s rajta fiatal szobacziák dugdoszák ki fehér főkötős fejecskéjüket.

A rend éber őre, az utcasarkon őgyelgő Andris bácsi, örömmel veszi ezt tudomást, mert mi türes-tagadás, jól esik ám neki is, ha amott felülről poros redőnyök helyett amolyan apró csillagszemek ragyognak feléje.

Pedig hát Szent István napján ugyancsak kevés ideje volt azokkal a hamis csillagszemekkel törődni. Azok a jó vidéki atyfiak — kik Szent István napjára felrándultak a fővárosba, — csapatonként jártak be az utcákat s természetesen nem tudva eligazodni, folytonos kérdezősködéssel zaklatták az Andorékat.

De hiszen meg is járták. Mióta a p o s z t -

kiszltli megkerült, alig akarnak szóba állani az emberrel.

A poszt-kiszltli-thema ismét felszínre került. Soha annyi gyöngö viczezt nem járt szájról szájra, mint most.

Ha az ember a kávéházban egy regalitást kér, a pinczér már kérdőleg fordul oda társához:

— Te, nem a Csombornak sógora ez?!

Hogy mennyire grasszal itt a poszt-kiszltli, bizonyítja az is, hogy a városligetben már szelvényben füttyörészik ezt a legújabb poszt-kiszltli nótát:

„Be van csukva az „Arany sas”,
Az ajtaján lakat és vas;
Dutyiban ül mostanába’
A hotel híres gazdája.

Csombor bácsi dutyiban ül,
A szemébe fájó köny gyül;
Tördeli a kezét — de kár,
Oda van a poszt-kiszltli már!”

Ezt a híres nótát Bálint Lajos fővárosi dalkereskedő adta ki s a városligetben most 2 krajczárjával kínálja.

Azok a jó vidékiek, kik Szent Istvánkor Budapesten voltak, ha más emléket nem is, de egy poszt-kiszltli-nótát okvetlen vittek haza a fővárosból.

A székes főváros elevenségét nagyban elősegíti a tanév kezdete. A Bukovai Abszik egy része már megérkezett s eleve kvártély után néz. Nekik meglehetősen nehezen megy a lakás-keresés, mert — fájdalom — az olyan humanus, hiszékeny házi kisasszonykák, kik egy házassági ígéretért felére szállítják a lakás árát, ma már veszendőben vannak.

Hát nem is csoda, mikor a mamák folyton azt hangoztatják: csupa svindli a világ.

Pedig hát a gólyák a svindlerek. miért hoznak több leányt, mint fiut?

A politikában még nem észlelhető semmiféle mozgás; vagyis még „nem fuj a szél, nem forog a politikai szélmalom”.

A kormány feje, Br. Bánffy Dezső, már megérkezett a fővárosba s a politika szünetelését most arra használja fel, hogy sorba látogatja a színházakat, czirkuszt s a kiállítás építkezéseit.

Jaj, csak a városligeti sörcsarnok felé ne vetődjön!

A tarka abroszos asztalok között ott ül gróf Károlyi Gáborka, Horváth Ádám társaságában, s szorgalmasan fogyasztja a friss habos komlót. Közvetlen asztaluk mellett néhány anarkhista kinézésű sváb kövező legény rekedt hangon énekel:

„Aber aus muss noch auss!
Und wan a Gnödi an guld'n kost!”

Ime, bizonyosság lsten előtt, hogy ivásban az emberek egyformák.

Vegyes hírek.

— **Ő Felsége 65-ik születésnapján**

a szokásos tisztelgéseket Zeyk Dániel főispán fogadta. Az állami és megyei hatóságok nevében Török Bertalan m. főjegyző fejezte ki a felséges királyunk iránti hódolat és hűség igaz érzelmeit. A városi képviselő és tisztikar nevében Kovács Gyula polgármester mondott szép beszédet. Ezután az összes tisztviselők a főispán vezetése alatt a r. kath. templomba mentek, mely előtt a honvédség, a cs. és kir. 82. ezred volt felállítva, a templomban pedig az orsz. fegyintézet őrsége állott sorfalat. Az ünnepélyes Te Deum után Cordier ezredes felkérte a főispánt s a tisztviselőket, hogy a fényes katonai díszmenetet szemléljék meg, ami harsogó zene mellett fényesen sikerült. Elöl a honvédek, azután a 82. ezred, lóháton levő tisztjeik vezénylete alatt, oly pompás menetet csinál-

tak, hogy gyönyörűség volt nézni. A diszmenet után az ev. ref. templomba vonultak a polgári es katonai hatóságok, hol tiszt. Szilágyi Farkas mondott könyörgést es beszédet; azután az ev. luth. templomban tiszt. dr. Schneider Alfréd magyar es német könyörgését hallgatták meg. Délben a katonai tisztikar nagy bankettet rendezett a „Két Hattyu“-ban, hol Cordier ezredes emelt poharat Ó Felségére. Delután a piacon katonazene volt.

— **Szt. István** napját szokott ünnepélyességgel ülte meg városunk. Az összes polgári es katonai hatóságok megjelentek a r. kath. templomban tartott nagymisén, melyet megelőzőleg tiszt. Dely Ödön házfőnök mondott hazafias, szép ünnepi beszédet. Helyén volna, ha országunknak ezt a nagy, nemzeti napját, melyet törvény es szokás egyaránt ünnepnek jelez, nagyobb kegyelettel, általánosabb nemzeti érzülettel ülnék meg nálunk is, amint az igaz nemzeti kegyelet hozza magával.

— **Bajai vendégek.** A kolozsvári tüző-tó-kongresszuson megjelent bajai tüzők, név szerint: dr. Nyiraty János főparancsnok nevével, Lengyel Andor, Bajay Péter, Kerék Illés, Gardalits L., Buday István es Terszkity alparancsnokok, f. hó 21-én szeretett földijöket, Deli Ödön minorita házfőnököt, meglátogatták s a város nevezetességeinek megtekintése után megköszönve a szives magyar vendégszeretetet, vidám kedélyhangulatban hagyták el városunkat.

— **Imreh Károly,** a verespataki járás derék főszolgabírája, e hó 25-én üli meg közgazgatási működésének tíz éves fordulóját. Járása ez alkalomból fényes ovációkban ohajtja részesíteni a szeretett járási főnököket. Központi pályatársai levélileg üdvözöltek. Mi is őszintén ohajtjuk, hogy vármegyénk e derék tisztviselője hazafias, eredményes működésének még számos jubileumát megülhesse.

— **A minorita rend új főnökét,** főtiszt. Csák Alajos Czirjéket, a n.-enyedi r. kath. egyházközség tanácsa megválasztása alkalmából meleg hangu iratban üdvözölve, a következő szép választ kapta:

Tekintetes Egyház-tanács! A tek. Egyház-tanácsnak f. e. aug. hó 18-án kelt nagy becsű üdvözlő iratát őszinte örömmel olvastam s annál nagyobb örömmel, mert önkéntes megnyilatkozása volt az rendünk iránt táplált ama szeretetnek es becsülésnek, amelynek szálai visszahuzódnak szinte két századra. Igen, Önök tollát üdvözlésem alkalmával a szeretet, a rokonérzés vezette. Öseik együtt fáradtak, együtt dolgoztak ama kis város katolikus érdekeinek felvirágoztatásáért a mi öseinkkel, boldog emlékü elődeinkkel; együtt küzdöttek sokat szenvedett magyarságunk szent ügyeiért. Szivesen osztották meg a szenvedések napjaiban a sós könyvekkel megáztatott kenyeret, s együtt örvendtek, ha igen-igen ritkán mutatkoztak az öröm fölemelő boldogító órái. Az a romlatlan ver, az a becsületes igaz magyar szív mely nem tagadja meg magát az ivadékok ereiben s keblében sem: az ösztönözte Önöket arra, hogy engem, a sokat szenvedett — mert mindig becsületes — magyar szerzetes rendnek megválasztott új főjét üdvözöljek. Meg akarták mutatni, hogy igaz testvéreink ma is, mint voltak öseink, meg akarták mutatni, hogy szeretnek bennünket, mint öseik szerettek öseinket, meg azt, hogy a multak emlékeiből csokrot fova, átnyujtsák abban zálogát az Önök es a Rend között fönnállott, s a ma is fönnálló s eléggé nem becsülendő barátságos viszonynak. Hálás köszönettel vettem jó kívánságuknak, szeretetüknek e spontán megnyilatkozását, s arra kérem Tekintetességeket, ápolják e szeretetet továbbra is e magyar rendünk iránt s irán-

tam, ki Önök tiszteletére es szeretetére még érdemet sem szereztem. Legyenek azon a magyar exponált vidéken isteni eredetű Szentegyházunk ügyeinek bátor es buzgó védői Sokszorosán értékes Isten előtt azok buzgó, s lelkesedéstől áthatott munkája, kiknek valóban hitvallói szerep jut ki, hogy elleneinktől folytonos megtámadásoknak kitett sz. vallásunkat oltalmazzák. Végre ama szives kérésüket, hogy egy felszentelt pap-tanítót küldjek oda, készséggel teljesítem, csak arra kérem, legyenek kegyes elnézéssel, míg rendünk körülményeinek jobbra fordultával egészen kedvem szerint való embert alkalmazhatok. Magamat nagyra becsült barátságuk es imáikba ajánlva, vagyok, Arad, 1895. augusztus hó 21-én, őszinte tiszteletjűk Csák Czirjek Alajos, minorita rendfőnök.

— **Beiratás.** A nagyenyedi állami polgári leányiskolában es a munka-tanfolyamon 1895—96. tanévre a beiratások szeptember 2., 3. es 4-én eszközöltetnek, a javító s felvételi es magánvizsgák 5. es 6-án tartatnak.

— **Ezredéves kiállítás.** Műjé-g-g-y á r a kiállításon. Egyik érdekes látványossága lesz a gépipar-kiállításnak az éjjel-nappal folytonos működésben levő műjé-g-g-y ár. A jég-gyártat Röck István gépgyáros állítja fel es tartja működésben. A hatalmas gépek éjjel-nappal fognak a közönség szemeláttára dolgozni s 24 órai munkával naponta 120 métermázsza jéget fognak gyártani. Olyan nagy tömeg jég ez, hogy a kiállítás már előre is biztosítva van jég-szükség ellen, bármilyen meleg nyár legyen is jövő esztendőre. — **A bosnyák kiállítás.** A bosznia- es hercegovinai orsz. kormány Szerajevóból a napokban küldötte meg az ezredéves kiállítás igazgatóságának a bosnyák es hercegovinai kiállítás helyszínrajzát, terveit es beosztását. A bosnyák kiállításon a kijelölt helyen lesz egy nagyobb iparcsarnok, egy mezőgazdasági csarnok, amely egyszerűsöd az erdészeti es bányászati kiállítást is magában foglalja; lesz továbbá egy bosnyák lakóház teljesen berendezve, az udvarán nagy kuttal s mellette egy teljesen berendezett es a publikumnak rendelkezésére álló bosnyák kávéház, a hol török kávét főznek s azon mód árulják, mint Boszniában. Még egy ötödik épülete is lesz a bosnyák kiállításnak, ahol magán kiállítók fogják ipar-cikkeiket bemutatni. — A kiállítás csoportbizottsága a magyar könyvkiadók kiállításának előkészítésével a magyar könyvkereskedők egyesületét bizta meg. Az egyesület most felhívja a kiállítani szándékozó kiadókat, hogy szándékukat legkésőbb szeptember hó 15-ig jelentsék be. — A kiállítás borászati pavillonja. A borászati pavillon egyik díszes lesz a kiállításnak es a kóstoló csarnok pedig egyik első rangu élvezeti hely a kiállítás területén, ahol az ország minden borvidékének hamisítatlan termékét fogja megízlelhetni a nagy közönség. Bejelentettek eddig a kiállításra mintegy 450 féle bort. A borkóstoló csarnok hideg étkező helyiséggel lesz egybekötve. A borkiállításra felvilágosítást ad a földművelésügyi miniszterium kiállítási irodája (Városliget, mezőgazdasági csarnok).

— **Major József,** városunkban ismert tánc- es vívőmester, jövő hó 2-án ide érkezik s megkezdí a tánc-tanítást.

— **Osztály-sorsjátékok.** Az 1896-iki ezredéves kiállítás alkalmára a magas kormány a képviselőház előzetes határozata folytán osztály-sorsjátékok rendezésére adott engedélyt, melyek elseje a folyó év október 16-ától 19-éig egy királyi közjegyző es tanuk jelenletében, Budapesten nyilvánosan

megejtendő huzással veszi kezdetét. Az osztály-sorsjáték intézménye nálunk még újdonság, de a külföldön már évszázadok óta divik s mindenütt szépen vált be. Tény, hogy a sorsjátéknak ez a neme bir a közönségre legnagyobb előnnyel, mert mindenki könnyen számíthatja ki nyerési esélyeit s oly mérvben vehet benne részt, a mennyire viszonyai megengedik. — Az osztály-sorsjáték-vállalat az állam felügyelete alatt áll, a sorsjegyek csakis a hivatalos névértékben adatk el s csupán eredeti sorsjegyek léteznek, melyek mindegyikén a magyar címer, az osztály-sorsjáték-igazgatóság aláírása es a gyűjtőde czime áll, mely a sorsjegyet eladta. — A sorsjegyek már forgalomban vannak es Heintze Károly vezérügynök által (Budapest, Szervita-tér 3.) adatk el.

— **Lóhus-kimérés a fővárosban.** A hus árának folytonos emelkedése folytán mindinkább égető szükséggé válik a lóhus kimérésének engedélyezése. A közéletmezési ügyosztály már el is készült erre vonatkozó részletes javaslatával s mihelyt alkalmas helyet talál, a tanács megteszi előterjesztését a közgyűléshez s így remélhető, hogy még ez év őszén a lóhus-kimérés megkezdhető lesz.

— **A nemzetek papirosfogyasztása.** Jelenleg a földön összesen 3985 papirgyár van s ezeknek a gyáraknak az összes termelése egy esztendő alatt 7904 millió konczot tesz. Ezt a rengeteg papiranyagot a könyvnyomtatás használja fel, míg hatszáz millió koncz az újságoknak jut.

— **Mark Twain legújabb regénye.** Mark Twain, a hírneves amerikai humorista, szerencsétlen vállalkozásaiban minden vagyonát elveszítette, de aranyos humorát megtartotta. Ezt bizonyítja az az öt fejezet, melyet a „Life“ most közöl.

Első fejezet.

„És fogsz-e mindig úgy szeretni, mint mostan?“ kérdé a nő, egészen odasimulva a férjhez es fejecskéjét vállára hajtva. „Mindig“, szölt a férfi es magához szoritotta a nőt es csokot nyomott ajkára.

Második fejezet.

„És fogsz-e mindig úgy szeretni, mint mostan?“ kérdé a nő, egészen odasimulva a férjhez es fejecskéjét vállára hajtva. „Mindig“, szölt a férfi es magához szoritotta a nőt es csokot nyomott ajkára.

Harmadik fejezet.

„És fogsz-e mindig úgy szeretni, mint mostan?“ kérdé a nő, egészen odasimulva a férjhez es fejecskéjét vállára hajtva. „Mindig“, szölt a férfi es magához szoritotta a nőt es csokot nyomott ajkára.

(Folytatása következik.)

E regény többi fejezetei — jegyzi meg a lap — a többi számokban is hasonló modorban folytatódnak. Több olvasónk talán kissé egyhangunak találja majd ezt, de a hírneves regényíró biztosít bennünket arról, hogy csak a fejezetek hősnője lesz egy es ugyanaz, a hős — változik.

— **„Röptében a Nagyvilág körül.“** A párisi nagy operának, a francia metropolis egyik legszebb épületének, bámulatos tisztaságu fényképe nyitja meg e vállalat 9-ik füzetét, melynek másik 15 képe is egy-egy remeke a cizinkografiai művészetnek. A másik kép a Stoke-Pogis temető, melyet Gray angol költő oly szépen megénekelt. Ezt követi a bécsi parlament monumentális épülete. Utána a római óskor egyik fenséges maradványa: a forum Pompejiben, melyet Tokiónak, Japán fővárosának egyik bizarr utcája követ. A következő kép Valparaiso kikötőjét mutatja be, míg a tulsó

lapon a honolului királyi kastély exotikus képében gyönyörködhetünk az egész királyi családdal együtt. Majd Omár mecsetje Jeruzsálemben, egy queretarói aqueductus és a párisi Trocadero a cascadeokkal és Viktoria angol királynő kedvenc lakóhelye: a Balmoral kastély festői vidéke tárul elénk. Most egy rajnai kép: a regényes Gutenfels és a történelmi nevezetességű ritkaságok boltja folytatja a sort, mely után a híres versaillesi várudvar remek fényképe és Tátrafürednek, a Tátra gyöngyének természetlű bemutatása következik. A füzet utolsó képe egy californiai missióház és templom romjai, remek kilátással az egész tájra. Ez a füzet is, mint a többi, vidékre küldve 35 kr-ért rendelhető meg az Egyetértés kiadóhivatalába Budapesten, mely előfizetéseket is elfogad az egész műre (16 füzet) 5 frt 60 krral; 8 füzetre 2 frt 80 krral; 4 füzetre 1 frt 40 krral.

Apróságok.

Passzió.

Mérsékelt eleganciájú hölgy áll meg a kapitány szobájában s feltűnően mosolyog. Életrajzi adatképpen egy hervadt virágot mutat fel s egy valóságos könyccseppet ragyogtat szemében. Az eset, amiért a hivatalba került, a következő:

Vasárnap délután a vendéglő előtt várakozó egyik bérkocsiba ült, lábacskáit felrakta a kis ülésre és ráparancsolt a kocsisra:

— Hajtson!

A kocsis végig suhogtatta ostorát a lusta állatokon és hajtott. Mikor kiértek a vasuti állomáshoz, a hölgy meghökkenve szólott:

— Nem ide, az X-né korcsmájába!

A kocsis aztán repült vissza, ahol jött. X-né korcsmájánál megállott. A kocsis hátra nézett, hogy a hölgy kiszáll-e, de az nem is mozdult, hanem fejét oldalt hajtván aludt. Aztán költögette a nőt, aki felnyitotta ugyan a szempilláját, de a helyett, hogy talpra állott volna, álmos mosolygással a kocsis nyakába borult:

— Igyunk galambom!

A kocsis kibontakozott az ölelő karokból, a városházához hajtott s egy András segítségével leemelte az ülésből a hölgyet.

A hölgy hétfőn reggelig aztán kialudta magát, s a kapitány kérdéseire azt válaszolta:

— Fiakkerezni akartam — passzióból.

C s a r n o k.

Oda lenn a faluvégen. . . .

Oda lenn a faluvégen
Szól a zene réges-régen;
Ugy elzokog a hegedű
Szívet tépő keservvel;
Bús panaszát esti szellő
Ablakomig hozza fel.

Oda lenn a faluvégen
Szól a zene réges-régen;
Elmélázok én is rajta,
Kinyitom kis ablakom;
Kezeimbe hajtom fejem
S sirva soká hallgatom.

Oda lenn a faluvégen
Szól a zene réges-régen;
Most huzzák az én nótámat,
Egy szomorú, fájó dalt:
Szerettem egy barna kis lányt;
De elhagyott, de megcsalt.

Oda lenn a faluvégen
Szól a zene réges-régen;
Mért nem adja a Teremtő,
Hogy e dal halk hanginál

Szakadjon meg szegény szívem,
Gyógyítsa meg: a halál.

Bedő Béla.

Harcz a látatlanba.

— Humoreszk. —

Kospallaghy Vincze nyugalomba vonult hentes-mester és negyvenéves bájaival terpeszkedő felesége szül. Kraxelfusz Johanna a tavasz óta nyílt harczbau állnak egymással. Az előtt se éltek ugyan valami szembe-tűnő békés módon, hanem a jelenlegi viszálykodásuk oly magas fokú, hogy ebéd előtti rendes csetepatéjuk már széles körben ismeretes.

„Vincze bácsi üti az asszonyt, — itt az ebéd ideje!” Szinte haragszó is fölöslegessé vált. Hogy miért éppen a déli időpont nyitja meg az ütegek sorát, azt gyarló eszemmel onnan gyanítom, hogy Vincze bácsi szörnyen szereti a gyomrát; és tudva azt, hogy az étel ugy is kozmás lesz (mert az asszony álmokönyvet olvas a tűzhely előtt), hát előre kiutalványozza az érte járó díjat. Nyilván mert ebéd után lusta arra. A főnebb említett nagyobb kaliberű veszekedések azonban nem innen erednek. A jámbor halandó, kit ilyenkor a sors szeszélye éppen az ablakuk alatt sétáltat el, a világ minden kincseért se jönne nyomára az okoknak, ha hallgatónna is. Zűrzavaros, érthetetlen hangokat hallanak, miből csupán nevek vehetők ki tisztán:

— István, te lompos!

— Alfréd, te hizott disznó. Csak azért is . . .

— István, ha mondom!

Szól Vincze bácsi és fölkap egy széket, hogy a ruhafogás mögé hátráló Johanna asszonyt porrá zuzza. De nagyon felingerült, liheg, hogy majd a melle szakad meg, és köhögési roham fogja el.

— Ma . . . hajd megmu . . . tha—tom, ki az ur!

Az asszony szabad utat lát maga előtt és kiugrik a szobából. De nem nyugszik és az ajtónyíláson kidugva borzas fejét, kárörvendő hangon kiált:

— Juszt is! juszt is! . . .

A konyhában már ő az ur, ott vannak a főzőkanalak . . .

Már most tessék ebből kiokosodni, hogy miért harczolnak! mikor egyebet se hallani, mint Istvánt és Alfrédet. Hát ki ez a két igen tisztos uriember, kik egy husz év óta fennálló családi békét képesek megbontani? Ez megfoghatatlan titok az avatatlank előtt. Én is csupán vaktából jöttem rá a a dolog mivoltára s miután már belekezdtem e historiába, hát kutyakötelességgem azt előtálatni.

Azokon a lucskos tavaszi napok egyikén, mikor a tél végső maradványaival utnak indul, Johanna asszony éppen férjét czírogatta. Nem ám valami porolóval, mint rendszeren, hanem hájas, gömbölyű kezeivel. (Kacsókat akartam írni, de meggondoltam a dolgot.)

Kospallaghynek szájába ragadt a pipaszár. Nagy szeméi kerekre nyíltak, pufók vörös arca, amennyire csak lehetett, megnyult.

Nagy a kívánságod, — gondolá — hogy ennyire nyalsz-falsz. Hanem hát várj. Egy vörös krajczár nem sok, de annyit se srófolsz ki tőlem.

— Hát mi lelt, asszony? szól csakhamar. Mondd ki no, egyenest, hányat ütött az óra.

— Kérek tőled valamit, Vincze, ha rossz néven nem vennéd. Ajándekozzál meg engem a névnapomra.

— Nem szokás azt előre kérni. Különbem mi legyen az?

— Nem merem kimondani, szegyenlem.

— Csak rajta no, ne bolondulj.

— Egy regény . . .

Vincze bácsi gondolkodóba esett. Már azt hitte, hogy új ruháról lesz szó; de megnyugodott. Volt neki egy csomó regénye a padláson, — még hentes mester korából maradt a nyakán, mint makulatura — hát ezt a kívánságot könnyen teljesítette. Csak az ütött szöveget a fejébe, hogy minek kell regény az asszonynak, mikor negyvenéves

koráig el tudott lenni nélküle. De nem fag-gatta őt, hanem engedett a kérésnek.

— Nesze regény, szól Kospallaghy, mikor egy óra mulva lekerült a padlásról. Johanna mohón kapott utána és lázasan forgatta.

Vincze csak nevetett az asszony hóbortján, ki e percztől fogva minden szabad idejét olvasásra szánta. Olvasott, mikor a rántás keverte (persze ez odaégett), olvasott, mikor a piacra ment (persze minden járó-kelőnek fejfel ment neki), sőt olvasott még az ágyban is, míg az álom el nem nyomta. Jó férj uramban ez felkeltette a kíváncsiságot s egy napon elhatározta, hogy ő is „regényez”. Este a lámpafénynél együtt bujták a könyvet. A köcsös, meg a deres fej összebujtak a betűk fölött. Nem csoda, az a regény érdekfeszítő volt, különösen az ifju Alfréd herczeg iránt érdeklődtek, vajjon mikor fog az Esmaraldán bosszut állni?

Johanna asszony fölütötte fejét.

— Hallod-e Vincze? szól, ha fiam lesz, Alfrednak kereszteltetjük.

— Ne bolondulj, mormogott a férj. Várj, mire lesz. Különbem is István lesz annak a becsületes neve, amit a nagyapja is mocsoktanul hordott.

Ebből kis szóváltás támadván, kezdetét vette a czivakodás, mely nap nap után majdnem vérontássá fajult. Hajba kaptak és amugy istenigazában püfölték egymást a — semmiért, a nem létezőért. Valóságos harc volt ez a látatlanba.

Hanem ha a hirdett gordiusi csomó meg tudott oldódni, a Kospallaghyék csetepatéja is veget ért. Magukra vonták, szinte kihívták a sors haragját, — és így megáldotta őket egy egészséges, pirospszogás, gömbölyű kis fiugyermekkel. Nesztek. Kivántatok: itt van!

Most már annál inkább tért nyert köztük az ellenségeskedés. Megvolt az alap hozzá, még pedig erősen ficzankoló alap. És Johanna asszony még gyöngeségeben sem igen türtöztette magát, még mindig volt annyi ereje odakiáltani, hogy csak azért is Alfred!

A keresztelésre összegyűlt rokonok aggodva néztek a közeljövő elé. Mi lesz még ebből? Mert a házaspár még folyton makacs-kodott és idáig sem tudott engedni egyik a másikának.

Megérkeztek a templomba. Mindnyájan szívzorongva várták, hogy kinek a javára dől el a keresztelés. Hisz már a rokonok is két táborra szakadtak, mindenik a maga jelöltjét hangoztatta, akár követválasztáson.

Annyira jutott a dolog, hogy a komor, viaszarczu egyházfnak kellett közbelépni, hogy illő, tiszteletteljes viselkedésre utasítsa őket annál is inkább, mert a főtisztelendő lelkész urnak is szemet szurt már a jelenet. A főtisztelendő lelkész ur pedig türelmetlen kézmozdulattal intette magához a gyülekezetet és minthogy régebbi idő óta tudta és ismerte a Kospallaghy-harag okát, így szól:

— Minekutána ma Péter napját üli az egyház, legyen az ujszülött neve — Péter! Ugy is lón.

Maróthi János.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadó: CIRNER J. JÓZSEF.

Ifj. Cirner József könyvnyomdája, Nagy-Kenyed.

Foulárd-selymet 60 krtól 3 frt

35 krig méterenkint — japáni, chinai stb. — a legújabb mintázattal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg-selymet 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, sima, csikos, koczkozott, mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2009 szín és mintázattal stb.) postabér- és vámmentesen a hához szállítva és mintákat küld posta fordultával: Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. (2).

Sz. 3691—895. kig.

Hirdetmény.

Nagy-Enyed város közönsége tulajdonát képező azon apró párezella földek, melyek a Mintás, Kádastó és apahidi határrészekben fekszenek, 1896 évi április 24-től 6 évi időtartamra a helyszínen megtartandó nyilvános árverés útján folyó évi **szeptember 2-án** és következő napjain bérbe fognak adatni.

Mihől érdekeltek értesítetnek.

A városi tanácstól.

Nagy-Enyeden, 1895 augusztus 23-án.

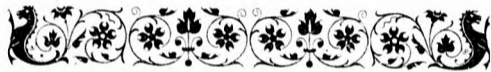
Kovács Gyula s. k.
polgármester.

1—1

Eladó házak.

A Szentkirály-utcza 47. házszám alatti lakóházak egyenként vagy együtt örök áron eladók. Értekezhetni a **háztulajdonosnénál.**

1—2

Eladó e hó végéig egy lejátszott **Ehrbar-féle „Concert-zongora“** Lipner János számtanácsosnál **Marosujvárt.**

Sz. 1381—95 tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balazsfalvi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtásának Mihó Nikulac és Mihó Attenia farkastelki lakos végrehajtást szenvedők ellen 43 frt 20 kr s jár. iránti végrehajtás ügyében a farkastelki 7 számú tjkben A + 1. r. 15. 16. hr. sz. a. ingatlanokra 213 frt, a 2. r. 616. hr. sz. 3 frt, a 3. r. 643. 644. hr. sz. 17 frt, a 4. r. 1158. hr. sz. 17 frt, a 5. r. 1193. hr. sz. 53 frt, a 7. r. 2239. hr. sz. 37 frt, a 8. r. 2421. hr. sz. 16 frt, a 9. r. 2458. hr. sz. 3 frt, a 10. r. 2617. hr. sz. 12 frt, a 11. r. 2781. hr. sz. 50 frt, a 13. r. 3012. hr. sz. 10 frt, a 14. r. 3048/1. hr. sz. 12 frt, a 15. r. 3075. hr. sz. 3 frt, a 16. r. 3090. hr. sz. 12 frt, a 17. r. 3357. hr. sz. 8 frt, a 18. r. 3450. 3455. hr. sz. 8 frt, a 20. r. 3496. hr. sz. 3 frt, a 21. r. 3510. hr. sz. 11 frt, a 22. r. 3638. hr. sz. 6 frt és a 23. r. 3962. hr. számú ingatlanokra 102 frt megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok **1895 évi szeptember hó 16-án d. e. 10 órakor** Farkastelke község hazánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is el fognak adatni.

Árverési szándékozók kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett ártólammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez btenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a banatpenznek a bíróságnál előleges előhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt aatszolgáltatni.

A kir. járásbíró telekkönyvi kiadóhivatala.

Balazsfalvan, 1895. évi július hó 4 én

Srammer Béla,
kiadó.

495—895. szám

Árverési hirdetmény.

Atulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. bíróság 1848—895 számú végzése által Danesa Mihálla részére Rosein Alexandru és J. paczalkai lakosok ellen 70 frt tőke, ennek 1894. év július hó 1. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen perköltésig erjéig kirendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság foglalt es becsült Csorota Jesifnál

28 drb bárány, 2 ökör 208 frt, Dávid Juonnál 2 ökör 160 frt becsértékben, Rosein Alexandru és nejenél a nagyenyedi kir. bíróságnak 5144—894. sz. a. lefoglalt összes ingatlanok felülfoglaltattak s nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2581—1895. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Paczalkan az előjáróság hazánál leendő eszközlőre **1895. szept. hó 13-ik napjának délelőtt 10 órája** határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsaron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt N. Enyeden, 1895 évi aug. hó 21-én.

Gajzágó Simon,
kir. bírósági végrehajtó.

Egy magas, használható

KERÉKPÁR

igen olcsón eladó, ezim a **kiadóhivatalban.**

3--3

A nagyenyedi Bethley-kollégium jogügy- és jószágigazgatójától.

Sz. 1392—1895.

Bérleti hirdetmény.

A Bethlen-főiskola tulajdonát képező, Nagy-Enyeden „Vár“ 17. szám alatt levő

MACTÁR

helyiség 1896. január 1-én kezdve 6 egymásután következő évre nyílt árverésen **hasznbérbe** adatik.

Az árverés **f. évi szeptember hó 3-án d. e. 11 órakor** fog megtartatni atulirt hivatalos helyiségben, hol az árverési feltételek már mostantól kezdve a hivatalos órák alatt betekintethetők.

Nagy-Enyed, 1895 aug. 14.

A Bethlen főiskola
jog- és jószágigazgatósa.

2—3

Sz. 1801—95.

kig.

Pályázati hirdetmény.

Alsófehérmegye nagyságos kir. tanácsos alispánjának rendelete folytán Szohodol és Muska (Verespataki járás) községekben a most rendszeresített segédjegyzői állásokra ezenel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásra pályázni kívánnak, hogy sajátkezüleg

irt folyamodványait a jegyzői oklevéllel felszerelve hozzám **folyó évi augusztus hó 31-ig** annál is inkább adjak be, mert elkésetten beadott pályázatok nem fognak figyelembe vétetni

A megválasztandó segédjegyző az 1894. évi XXXIII. t. cz. értelmében az anyakönyvi teendőkkel is megbízatik, miért is Muska község székhelyvel s ezen községre kiterjedő hatáskörrel 400 frt évi fizetés és Muska község által a dologi kiadásokra (szállás stb.) 100 frt, valamint Szohodol község székhelyvel s ezen községre kiterjedő hatáskörrel 400 frt évi fizetés és Szohodol község által dologi kiadásokra (szállás stb.) 100 frt fizetés jár.

Addig, míg esetleg ezen segédjegyzői állások önálló jegyzőséggé alakittatnának át, a felügyeletet és az ügybeosztást — az anyakönyvi teendőket kivéve — a muskai segédjegyző felett a búesumi, a szohodoli segédjegyzőre nézve a abrudfalvi körjegyző gyakorolja.

A pályázatban tisztán kitüntetendő, hogy mely segédjegyzői állás pályázattal meg.

A választás **Szohodolon f. év szeptember hó 3-án, Muskán f. év szeptember hó 4-én d. e. 10 órakor** fog megtartatni a község hazánál.

A megválasztott állását f. év október 1-én köteles elfoglalni.

A verespataki járás főszolgabírájától, Verespatakon, 1895. aug. 16-án.

Imreh Károly,
főszolgabíró.

1—1

Makk- és tölgyhaszonfa-eladás.

A nagyenyedi ref. Bethlen-főiskola **felenyed—muzsinai** igen jó fekvésű, a vasuttol 4 kilométerre fekvő 2892 holdas szálerdejének idei **tölgymakktermése** Nagy-Enyeden, a főiskola jogügyi és jószágigazgatóságánál **f. évi szeptember hó 17-én délelőtt 10 órakor** árverésen el fog adatni.

A feltételek ugyanott megtekinthetők.

Ugyancsak a ref. Bethlen-főiskolánál a vasuttol 1/4 km-re fekvő faraktárban 3-tól 7 és több méter hosszúsága, 40—50 cm. átmérőjű 340 drb. vagyis ugy 300 m.-nyi **rönk és száifa** kapható jutányos áron; de vevő kerestetik a következő télen vágandó 700 m.-nvi hasonló minőségű tölgyhaszonfára is.

Nagy-Enyeden, 1895. aug. 22.

A Bethlen-főiskola
jog- és jószágigazgatósa.

1—2

A brassói portland-cement-gyár

ajánlja legkitünőbb

PORTLAND-CEMENTJÉT

felelősség mellett **folyton egyenlő és teljesen megbízható** minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Nagy-Enyeden kapható: **Winkler János** urnál, ahol**Roman-cement**

mindig legjobb minőségben található.

20—24

Egy tanonecz

felvéretik

Horatsik János

könyv- és papirkereskedésében

Nagy-Enyeden.

2-2

4466—1895. tkvi.

Hirdetmény.

Löinczréve község telekkönyve tagosítás folytán az 1869. évi 2579. számú szabályrendeletre képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX. t.-cz. 15—18. és az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. 6. 7. és 9. § ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejötté a kiküldött előtt szoval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen uton nem érvényesíthetik és a bélyeg-

és illeték-elengedési kedvezménytől is elesnek:

4. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztet kérelmezzenek, illetve, hogy törlesztet engedély nyilvánítsa vegett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek

A kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Nagy-Enyed, 1895. márczius 27-én.

Csernátoni Vajda Péter,

2-3 kir. jbiró.

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3

2-3</

Az államilag engedélyezett MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉK

I. osztályu nyeremények.
Huzás 1895. október 16—19-ig.

nyeremény	korona	korona
1	80000	80000
1	60000	60000
1	40000	40000
1	30000	30000
1	20000	20000
1	15000	15000
1	10000	10000
2	8000	16000
8	4000	32000
10	2000	20000
13	1000	13000
100	400	40000
860	200	172000
9000	80	720000
10000 nyeremény összesen		1268000

az 1896. ezredéves kiállítás alkalmából.

Kibocsátás 100000 sorsjegy

31,499 nyeremenynyel és egy jutalomdíjjal.

A nyeremények minden levonás nélkül fizetettek ki.
A huzások államfelügyelet és kir. közjegyző ellenőrzése mellett történtek

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben:

1.000,000

korona.

Az I. osztály huzása után vásárolt sorsjegyekért az I. osztály díja után fizetendő.

II. osztályu nyeremények.
Huzás 1895. december 6—16-ig.

jutalom	korona.	korona.
1	600000	600000
1	400000	400000
1	200000	200000
1	100000	100000
1	50000	50000
2	20000	40000
2	15000	30000
4	10000	40000
10	8000	80000
27	6000	162000
100	2000	200000
200	1000	200000
1150	200	230000
20000	100	2000000
21499	nyeremény és jutalom	4332000

E 49 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600000 korona díjat.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	sorsjegy.
40.—	4.—	2.—	korona.

A teljes (mindkét osztályra érvényes) sorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	teljes sorsjegy.
80.—	8.—	4.—	korona.

Valamennyi sorsjegyek a falragaszok által megjelölt eladási helyeken kaphatók.

Budapest, 1895. augusztus hóban.

Andrássy-ut 5. szám.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatóság.

Sorsjegyek eladásra való átvétele iránti megkeresések hozzánk intézendők.

1—6

Első államilag engedélyezett

Magyar Osztálysorsjáték

az Ezredéves kiállítás alkalmából Budapesten, 100,000 sorsjegy,

31499 két osztályba beosztott pénznyereményekkel és egy jutalommal.

5 millió 600,000 korona összértékben

minden levonás nélkül készpénzben fizetendő. — Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Első huzás 1895. október 16—19-ig Budapesten.

E szerint ajánlom és utánvét mellett küldök szét

eredeti sorsjegyek az I-ső osztály részére

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	korona.
40.—	20.—	8.—	4.—	2.—	

eredeti teljes sorsjegyek, melyek mind a két huzásra érvényesek

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	korona.
80.—	40.—	16.—	8.—	4.—	

Teljes sorsjegyek, amelyek az első osztályban nyeremenynyel kihuzatnak, egyszermind a nyeremenynyel az előlegesen a második osztályra vonatkozó betét fizetettik vissza. — Megrendések postautalvány útján lehetőleg a cím igen pontos megjelölésével kéretnek.

Heintze Károly

fő-elárusító, BUDAPEST,
Szervita-tér 3.

Check-Conto: Magyar kir. postatakarékpénztár 3960. — Sürgöny-cím: LOTTOHEINTZE Budapest.

Videki megrendelők portó fejében 10 fillért, ajánlott levelekert 30 fillért, továbbá minden egyes nyereményjegyzékert 20 fillért sziveskedjenek külön mellékelni.

Lottógyűjtődék, viszont elárusítók és ügynökök MINDENHOL felállíttatnak.

1—6